

§ 171

Kaupunkiympäristölautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle valtuutettu Otto Meren ym. valtuustoaloitteesta, joka koskee Leni- ninpuiston nimeämistä uudelleen

HEL 2022-013953 T 00 00 03

Hankenumbero 5264_225

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Pöydällepanoehdotus:
Jenni Pajunen: Pyydän asian pöydälle.

Kaupunkiympäristölautakunta päätti yksimielisesti panna asian pöydäl-
le Jenni Pajusen ehdotuksesta.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Johanna Lehtonen, nimistösuunnittelija, puhelin: 09 310 37386
johanna.lehtonen(a)hel.fi
Hanna Ikonen, suunnittelija, puhelin: 09 310 64796
hanna.ikonen(a)hel.fi
Kaisa Solin, maisema-arkkitehti, puhelin: 09 310 34757
kaisa.solin(a)hel.fi
Paula Leiwo, arkkitehti, puhelin: 09 310 23637
paula.leiwo(a)hel.fi
Tommi Suvanto, arkkitehti, puhelin: 09 310 37032
tommi.suvanto(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuustoaloite 23.11.2022 Meri Otto Leninipuisto nimettävä uudelleen

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Kaupunkiympäristölautakunta antaa kaupunginhallitukselle seuraavan
lausunnon:

23.11.2022 tehdyssä valtuutettu Otto Meren ja 24 muun valtuutetun valtuustoaloitteessa esitetään Leninipuiston nimeämistä uudelleen. Kaupunginkanslia on pyytänyt asiasta nimistötoimikunnan ja kaupunkiympäristölautakunnan lausunnot.

Kaavatilanne

Alppiharjun (12.) kaupunginosassa Alppilan osa-alueella sijaitseva Leninipuisto (ruotsiksi Leninparken) on asemakaavoitettu viheralue (VP), jonka pinta-ala on noin 3,5 hehtaaria. Kaupunkitila- ja maisemasuunnittelupalvelun mukaan Leninipuisto on kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja maisemakulttuurin kannalta merkittävä kaupunkipuisto, ja se on luokiteltu Helsingin yleisten alueiden arvoympäristöihin.

Asemakaavoituspalvelu toteaa, että tällä hetkellä koko Leninipuiston alueella on voimassa Linnanmäen asemakaava nro 9897, jonka ympäristöministeriö on vahvistanut 17.10.1995 ja joka on tullut voimaan 14.3.1997.

Leninipuiston historia

Kaupunginhallitus on 20.4.1970 tehnyt päätöksen Leninipuiston nimeämisestä Alppiharjun kaupunginosaan V. I. Leninin (1870–1924) mukaan. Päätös perustui loppuvuodesta 1969 tehtyyn valtuustoaloitteeseen, jolla haluttiin nostaa esiin seuraavana vuonna vietettyä V. I. Leninin syntymän satavuotisjuhlavuotta ja nimetä jokin katu hänen mukaansa. Valmistelussa päädyttiin kadun- tai aukionnimen sijaan esittämään siihen asti nimeämättömän puiston nimeämistä Kulttuuritalon välittömään läheisyyteen Alppiharjun kaupunginosaan. Arkkitehti Alvar Aallon suunnittelema Kulttuuritalo oli vihitty käyttöön vuonna 1958, ja se oli ideoitu kulttuuri- ja järjestötoimintaa varten. Leninipuiston nimi tuli voimaan asemakaavassa nro 6999, jonka sisäasiainministeriö vahvisti 24.9.1974.

Leninipuistoksi nimetty puisto rakennettiin puutarhanäyttelyalueeksi 1960-luvun alkuvuosina Helsingin kaupungin ja Helsingin puutarhaseuran yhteistyönä. Puistosuunnitelman alueelle oli laatinut puutarha-arkkitehti Maj-Lis Rosenbröijer. Puiston rakentamisesta vastasi hortonomi Pekka Jyränkö, josta tuli myöhemmin Helsingin kaupunginpuutarhuri. Puisto on peruskorjattu laadukkaasti vuosina 2012–2014. Peruskorjauksen tavoitteena oli puiston alkuperäisen hengen säilyttäminen ja palauttaminen. Leninipuisto onkin säilynyt hyvin alkuperäisessä asuunsa, ja se edustaa aikakautensa tyylipiirteitä. Leninipuistolla on suuria maisema-arkkitehtonisia ja kaupunkikuvallisia arvoja, ja myös sen kasvillisuus on erittäin monipuolista.

Leninipuisto on alun perin osa historiallista Eläintarhan puistokokonaisuutta. Alppipuiston ja Leninipuiston muodostamalla puistovyöhykkeellä on ollut ja on edelleen tärkeä merkitys tiiviisti rakennetun Alppilan ja lähiseudun asukkaiden lähivirkistysalueena sekä tapahtumien, kohtaamisten ja muistojen paikkana.

Aiemmat nimenmuutosehdotukset

Nimistötoimikunta on antanut Leninipuiston nimen muuttamista koskevista Sinisen valtuustoryhmän ryhmäaloitteesta lausuntonsa 15.11.2017. Lausunnossaan nimistötoimikunta ei puoltanut ryhmäaloitteessa esitettyä Leninipuiston nimen muuttamista Ukko-Pekan puistoksi yleisiin nimistönsuunnittelun periaatteisiin viitaten. Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta on 16.1.2018 antamassaan lausunnossa pitänyt nimistötoimikunnan perusteluita asianmukaisina myös kulttuurihistoriallisista näkökulmista ja on yhtynyt nimistötoimikunnan kantaan. Samoin kaupunkiympäristölautakunta on 6.2.2018 antamassaan lausunnossa yhtynyt nimistötoimikunnan kantaan eikä puoltanut aloitteessa esitettyä Leninipuiston nimen muuttamista. Kaupunginhallitus katsoi Sinisen valtuustoryhmän ryhmäaloitteen loppuun käsitellyksi 23.4.2018, ja kaupunginvaltuusto katsoi ryhmäaloitteen loppuun käsitellyksi 16.5.2018.

Helsingin puutarhaseura on vuonna 1991 ehdottanut Leninipuiston nimeä muutettavaksi Puutarhurin- tai Ylipuutarhurinpuistoksi. Kaupunginvaltuusto päätti 18.3.1992 hyväksyä Linnanmäen alueen asemakaavan muutoksen nro 9897, ja samalla se hyväksyi kaupunginhallituksen esityksen, että Leninipuiston nimeä ei muuteta. Leninipuiston nimen säilyttämisen puolesta oli myös jätetty adressi. Myöskään nimistötoimikunta ei kokouksessaan 4.11.1991 puoltanut nimenmuutosehdotusta.

Nimistönsuunnittelun periaatteet ja suhtautuminen asemakaavassa vahvistuneen kaavanimistön muuttamiseen eivät ole näiden käsittelyiden jälkeen muuttuneet.

Nimistönsuunnittelun näkökulma

Helsingin nimistönsuunnittelussa noudatetaan periaatetta, että käytössä olevia kaavanimiä ei muuteta, ellei nimenmuutosta puolla jokin erityinen, esimerkiksi pelastusturvallisuuden tai liikennejärjestelyiden muutoksiin liittyvä syy. Käytössä olevan nimen muuttaminen vaikuttaa kaikkiin alueen käyttäjiin ja siellä asuviin ja toimiviin, ja vakiintuneen nimistön muuttaminen voi aiheuttaa asukkaille ja alueen käyttäjille pitkäaikaista sekaannusta esimerkiksi pelastustilanteissa ja kuljetuksissa.

Nimistönsuunnittelu on osa pitkäjänteistä kaupunkisuunnittelua, ja nimet suunnitellaan asemakaavoituksen yhteydessä. Nimistön ensisijai-

nen tarkoitus on opastaa ja yksilöidä paikkoja, ja kaavanimistö onkin parhaimmillaan mahdollisimman muuttumatonta ja pysyvää, jotta se täyttää tämän tärkeimmän funktionsa. Helsingin vakiintunutta ja historiallista nimistöä on onnistuneesti säilytetty myös poliittisten tilanteiden vaihtuessa, mikä tekee kaupunkimme nimistöstä kerroksellista ja arvokasta.

Nimistötoimikunta on 15.2.2023 antanut valtuustoaloitteesta kaupunkiympäristölautakunnalle lausunnon, jossa se viittaa nimistösuunnittelun vakiintuneisiin periaatteisiin ja toteaa, että paikannimien sisällöt, merkitykset ja tulkinnat muuttuvat ajassa. Monissa suunnitelluissakin paikannimissä on sellaista sanastoa ja kuvastoa, jota nykykäsityksen mukaan voidaan pitää kiistanalaisena tai ristiriitaisena. Nimet kuvastavat kuitenkin erityisesti antamishetkeänsä, joten ne ovat muistumia paikan historian vaiheista ja käänteistä. Nimistötoimikunnan näkemyksen mukaan kaavanimistön nopeatahtinen muuttaminen ei ole hyvä tapa käsitellä edelleen käynnissä olevia, ajankohtaisia maailman tapahtumia tai kriisejä.

Nimistötoimikunta totesi lausuntonaan, että nimistösuunnittelun näkökulmasta Leninipuiston nimen muuttaminen ei ole suositeltavaa.

Yhteenveto

Leninipuiston nimi on useiden helsinkiläisten sukupolvien tuntema ja käyttämä; se on osa kaupungin historiallista, kerroksellista nimimaisemaa ja yhteistä helsinkiläistä kokemusta. Ilmiasunsa lisäksi Leninipuiston nimi kantaa merkityksiä, joita voi olla vaikea tulkita nykyhetkestä käsin.

Paikannimet heijastavat antamishetkensä ajatusmaailmaa, ilmapiiriä ja ajankuvaa. Tässä hetkessä hankalaltakin tuntuvan kaavanimen säilyttäminen ja sen taustojen tunteminen lisää ymmärrystä nimeämishetkeä, nimenantoperusteita ja niitä ihmisiä kohtaan, jotka nimen aikanaan ovat antaneet. Samalla nämä muistumat kertovat historiasta tuleville sukupolville.

Maaliskuussa 2023 lautakuntakäsittelyyn tulevassa Helsingin kulttuuriympäristöohjelman 2023–2028 luonnoksessa todetaan, että kulttuuriympäristöön kuuluu kerroksellisuus ja muutos, mutta myös pysyvyys. Tämän voidaan tulkita koskevan myös paikannimistöä, joka on yhteistä, aineetonta kulttuuriperintöämme.

Edellä esitettyyn viitaten ja ottaen huomioon Leninipuiston nimen ikä ja vakiintuneisuus, nimen kulttuuri- ja aatehistoriallinen arvo, nimistösuunnittelun periaatteet sekä puiston sijainti ja kaupunkikuvallinen merkitys, Leninipuiston nimen muuttamiselle ei ole perusteita.

Kaupunkiympäristölautakunta toteaa, että nimenmuutosta ei ole tarkoituksenmukaista ryhtyä valmistelemaan.

Esittelijän perustelut

Valtuustoaloite

Valtuutettu Otto Meri ja 24 muuta valtuutettua ovat tehneet 23.11.2022 seuraavan valtuustoaloitteen:

Lenininpuisto nimettävä uudelleen

Venäjän hyökättyä kansainvälisen oikeuden vastaisesti itsenäiseen Ukrainaan ovat Turku ja Kotka päättäneet poistaa Lenin-patsaat katukuvasta. Turun pormestarin mukaan Lenin-patsas ei ole kaupungin arvoperustan mukainen. Kotkan kaupunginvaltuusto on päättänyt, että Lenin-patsas siirretään julkisesta puistosta sisälle museoon.

V.I. Lenin oli yksi Neuvostoliiton oppi-isistä ja Neuvosto-Venäjän johtajista. Lenin käynnistämät vainot jatkuivat myöhemmin Neuvostoliitossa ja häntä pidetään yhtenä maailmanhistorian eniten inhimillistä kärsimystä aiheuttaneista diktaattoreista. Toisin kuin usein virheellisesti väitetään, Lenin ei antanut Suomelle itsenäisyyttä, vaan Suomi julistautui itsenäiseksi eduskunnan hyväksytyä itsenäisyysjulistuksen.

Lenininpuisto on nimetty vuonna 1970 Leninin syntymän satavuotisjuhlan kunniaksi. Suomettumisen jälkeen Suomi on siirtymässä uuteen aikaan Nato-jäsenyyden myötä. Historiaa emme voi muuttaa, mutta meillä on valta vaikuttaa siihen, keiden mukaan kaupunkimme julkisia paikkoja on nimetty. Helsingin kaupungin nimistötoimikunnalla on paras asiantuntemus siitä, mikä voisi olla puiston uusi nimi. Me allekirjoittaneet valtuutetut edellytämme, että Leninipuisto nimetään uudelleen.

Nimistötoimikunnan lausunto 15.2.2023

Käsittelimme valtuutettu Otto Meren ja 24 muun allekirjoittajan 23.11.2022 tekemää valtuustoaloitetta, jossa esitetään Leninipuiston nimeämistä uudelleen.

Olemme käsitelleet Leninipuistoa koskevaa nimiasiaa edellisen kerran 15.11.2017 § 38, kun annoimme kielteisen lausunnon Leninipuiston nimenmuutosta Ukko-Pekan puistoksi koskevasta Sinisen valtuustoryhmän ryhmäaloitteesta. Helsingin kaupungin nimistösuunnittelun periaatteet ja suhtautuminen asemakaavassa vahvistuneen kaavanmuutoksen muuttamiseen eivät ole tämän jälkeen muuttuneet. Pääperiaatteena on ollut, että käytössä olevia kaavanimiä ei muuteta, ellei nimenmuutosta puolla esimerkiksi jokin pelastusturvallisuuteen tai liikennejärjestelyiden perusteellisiin muutoksiin liittyvä syy, mikä oli perusteena esi-

merkiksi Sörnäisten rantatien Hakaniementorin puoleisen pään nimen muuttamisessa Miina Sillanpään kaduksi vuosina 2021–2022.

Nimistönsuunnittelu on osa pitkäjänteistä kaupunkisuunnittelua, ja kaupunkiympäristössä tarvittavat nimet suunnitellaan asemakaavoituksen yhteydessä. Nimistön ensisijainen tarkoitus on opastaa ja yksilöidä paikkoja. Kaavanimistö on parhaimmillaan mahdollisimman muuttumaton ja pysyvä, jotta se täyttää tämän tärkeimmän funktionsa ja toimii myös siltana sukupolvien välillä. Helsingin vakiintunutta ja historiallista nimistöä on onnistuneesti säilytetty myös poliittisten tilanteiden muuttuessa, mikä tekee kaupunkimme nimistöä kerroksellista ja arvokasta. Leninipuisto on nimetty kaupunginhallituksen päätöksellä vuonna 1970, ja se on vakiintunut Helsingin nimistöön.

Paikannimien sisällöt, merkitykset ja tulkinnat muuttuvat ajassa. Monissa suunnitelluissakin paikannimissä on sellaista sanastoa ja kuvastoa, jota nykyasityksen mukaan voidaan pitää kiistanalaisena tai ristiriitaisena. Nimet kuvastavat kuitenkin erityisesti antamishetkeänsä, joten ne ovat muistumia paikan historian vaiheista ja käännteistä.

Näkemyksemme mukaan vakiintuneen kaavanimistön muuttaminen ei ole hyvä tapa käsitellä edelleen käynnissä olevia, ajankohtaisia maailman tapahtumia tai kriisejä.

Nimistötoimikunta toteaa lausuntonaan, että nimistönsuunnittelun näkökulmasta Leninipuiston nimen muuttaminen ei ole suositeltavaa.

Lausuntopyyntö

Kaupunginkanslia on pyytänyt kaupunkiympäristölautakuntaa antamaan asiasta lausunnon kaupunginhallitukselle 23.2.2023 mennessä. Kaupunginkanslia on myöntänyt lausunnonle lisäaika 31.3.2023 saakka.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Johanna Lehtonen, nimistönsuunnittelija, puhelin: 09 310 37386
johanna.lehtonen(a)hel.fi
Hanna Ikonen, suunnittelija, puhelin: 09 310 64796
hanna.ikonen(a)hel.fi
Kaisa Solin, maisema-arkkitehti, puhelin: 09 310 34757
kaisa.solin(a)hel.fi
Paula Leiwo, arkkitehti, puhelin: 09 310 23637
paula.leiwo(a)hel.fi
Tommi Suvanto, arkkitehti, puhelin: 09 310 37032
tommi.suvanto(a)hel.fi

21.03.2023

Asia/10

Liitteet

1 Valtuustoaloite 23.11.2022 Meri Otto Leninipuisto nimettävä uudelleen

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Nimistötoimikunta 15.02.2023 § 19